

Elektronické zdravotníctvo - eHealth ako súčasť akčného plánu eEurope

(Abstrakt)

Na zasadaní Európskej rady v Lisabone 23. –24. marca 2000, si vedúci predstavitelia štátov Európskej pätnástky stanovili ambiciózny cieľ pre Európu – stať sa najkonkurenčnejšou a najdynamickejšou znalostnou ekonomikou vo svete. Ako reakcia na tento plán bol v dňoch 19. – 20. júna 2000 v portugalskej Feire vyhlásený akčný plán s názvom **eEurope**, ktorý je postupnosťou úloh na dosiahnutie tohto cieľa a tvorí súčasť **Lisabonskej stratégie**. Tým sa členské krajiny EÚ, Európsky parlament a Európska komisia politicky zaviazali k vzájomnej spolupráci a koordinácii aktivít pri rozvoji európskej informačnej spoločnosti.

Jedným z cieľov akčného plánu je zavedenie **elektronického zdravotníctva (eHealth)** v krajinách Európskej únie. Ak by sme chceli v krátkosti charakterizovať pojem eHealth, mohli by sme povedať, že ide o využitie prostriedkov výpočtovej techniky a internetu pre výmenu, uchovávanie a spracovanie zdravotníckych informácií. Informačné technológie tvorili aj v minulosti dôležitú úlohu v zdravotníctve a v súčasnosti sú prijímané nielen ako prostriedok na jednoduchšie vykonávanie úloh v budúcnosti, ale aj spôsob ako byť na trhu konkurencieschopný.

Úlohou informatizácie v zdravotníctve je pokryť viacero základných okruhov. V prvom rade je to prehlbenie úrovne starostlivosti prostredníctvom elektronickej dokumentácie a možností komunikácie medzi špecialistami a pracovníkmi v zdravotníctve na rôznych úrovniach. Kým dnešné systémy pracujú pod náporom miliónov papierových dokumentov a fotografických snímok cirkulujúcich z miesta na miesto, elektronické systémy by mali zabezpečiť zjednodušenie tejto situácie.

Elektronické zdravotníctvo pokrýva všetko od elektronických receptov a elektronických zdravotných záznamov po využívanie nových systémov a služieb, ktoré minimalizujú čakanie a redukujú chyby. Napríklad elektronické medicínske záznamy môžu pomôcť lekárom diagnostikovať choroby a predpisovať liečbu omnoho rýchlejšie, čo by znamenalo redukcii počtu chybných rozhodnutí v zdravotníctve. Redukcia administratívnych úkonov v zdravotníctve by v každom prípade viedla k zvýšeniu jeho efektivity.

30. apríla 2004 bol Európskou komisiou prijatý akčný plán v oblasti zdravotníctva s názvom „e-Health action plan“, ktorý hovorí o tom, ako môžu byť informačné a komunikačné technológie užitočné na zaručenie lepšej kvality zdravotnej starostlivosti v celej Európe.

Keďže je zrejmé, že počítače a technológie zmenili v posledných desaťročiach všetky odvetvia hospodárstva, zdravotníctvo musí takýmto štádiom prejsť tiež. Nie je to však nutné zlo, ale nevyhnutnosť.

Cieľom dizertačnej práce je spracovať dostupné informácie o elektronickom zdravotníctve, ako súčasť procesu informatizácie Európy, a to v Európskej únii, ako aj na Slovensku; analyzovať a zhodnotiť súčasný stav v oblasti elektronického zdravotníctva v Slovenskej republike a tým aj proces informatizácie v SR; identifikovať ciele, ktoré by mali byť v SR dosiahnuté v oblasti elektronického zdravotníctva, a ktoré vychádzajú z Lisabonskej stratégie; zmonitorovať činnosti, ktoré sú pripravované v tejto oblasti a ďalej vypracovať návrhy, ktoré budú smerovať k realizácii a dosiahnutiu tohto cieľa.

V prvej kapitole sú objasnené základné pojmy a definície súvisiace s témou a úlohy stanovené v Lisabonskej stratégii ako základu, z ktorého vychádza akčný plán eEurope. Sú tu načrtnuté hlavné úlohy plynúce Slovenskej republike z Lisabonskej zmluvy a jej súčasná

pozícia medzi členskými krajinami EÚ. Druhá časť prvej kapitoly je zameraná na konkrétnu postupnosť krokov k dosiahnutiu cieľov určených Lisabonskou agendou, ktorú predstavuje akčný plán rozdelený na niekoľko častí.

V druhej kapitole je definované elektronické zdravotníctvo a význam zdravia a zdravotnej starostlivosti, patriace medzi základné ľudské práva. Ďalej tu je predstavená situácia v oblasti elektronického zdravotníctva a stručne popísaný akčný plán v oblasti zdravotníctva ako aj kroky, ktoré boli doteraz urobené. Na záver sú vyhodnotené funkčnosť a pozitíva, ktoré zatiaľ eHealth prinieslo.

Tretia kapitola je zameraná na význam a súčasný stav elektronického zdravotníctva v Slovenskej republike. Preskúmava situáciu a pripravenosť inštitúcií a zdravotných zariadení na zavedenie systému elektronického zdravotníctva, identifikuje ciele, ktoré je potrebné dosiahnuť v danej oblasti a tiež kroky, ktoré povedú k dosiahnutiu cieľov. Na konci tejto kapitoly sú prezentované závery vyplývajúce z práce, ako aj prínosy elektronického zdravotníctva. Sú tu tiež uvedené návrhy, ako by mohlo elektronické zdravotníctvo vyzerieť a ako čo najefektívnejšie realizovať potrebné kroky k dosiahnutiu tejto vízie.

V Slovenskej republike zatiaľ nemožno hovoriť o tom, že máme funkčné elektronické zdravotníctvo, aj keď určité pokusy zo strany nezávislých tímov tu už existovali. Treba vychádzať zo skutočnosti, že predpokladom informatizácie zdravotníctva v SR je predovšetkým rozvoj infraštruktúry IKT (informačno-komunikačných technológií), štandardizácia informačnej sústavy zdravotníctva (ISZ), vytvorenie personálnych a inštitucionálnych podmienok, národný informačný systém pre zdravotníctvo a implementácia hlavných eHealth aplikácií. Z rôznych príčin, ale hlavne z nedostatku financií v zdravotníctve, nie je tento predpoklad dostatočne splnený. Postupne sa však využívanie IKT a informatizácia zdravotníctva zlepšuje a vytvárajú sa aj možnosti na rôzne činnosti, ktoré možno považovať za súčasť elektronizácie zdravotníctva.

Výsledkom by mal byť stav, kedy budú môcť lekári elektronicky zdieľať informácie o zdravotnom stave pacienta v každom zdravotníckom zariadení, na každom špecializovanom pracovisku, bez nutnosti vykonávať zdĺhavé a opakované vyšetrenia, prípadne elektronicky konzultovať lekárske zákroky. Pacient musí mať zároveň kontrolu a prehľad o jednotlivých krokoch a výkonoch lekára, či už prostredníctvom elektronickej zdravotnej knižky alebo čipovej zdravotnej karty. Pre občanov by mali byť na internete k dispozícii kvalitné informácie o tom, ako predchádzať chorobám a prostredníctvom neho by mali mať tiež možnosť konzultácií s lekárom.

Mgr. Blanka Barátiová, PhD.